

בית הנוכחים מוכנים להישבע כי יהיה זה מועמדו של ספיר, איש טירת צבי, מאיר זרמי, הצעצה השנייה היתה לבחור סגן שלישי למוכ"ל העבודה, מטעם מפא"י, אשר יצטרף לסגנים מטעם רפ"י ואחדות העבודה, והוא שיהיה לחצרן. ההצעה השלישית, אשר התקבלה, אולם הוחלט שלא לפרסמה ברבים, כדי לא להפריע לרצון חוגי ספיר בבחירת זרמי כמוכ"ל העבודה, היתה כי דויד קלדרון יהיה האיש.

רבין לא התנגד. ואומנם, תכונותיו של קלדרון, המוכרות את אלו של שרגא נצר, וחוסר האספיריות הפוליטיות שלו, הם שהביאו לכך שהוא יוכתר כחצרן. ההתנגדות שהיתה צפויה להתארגנות המחדשת, מצד ראשי הממשלה יצחק רבין, התגלתה כבלתי־קיימת. בשעות אישיות שערכו מארגני החטיבה המחודשת עם רבין, נשבעו בפניו המארגנים כי ההתארגנות אינה מכוונת כנגדו, כפי שפורסם בעיתונים, אלא היא כוונה־השעה, לאור החטיבות המאורגנות של רפ"י ואחדות העבודה.

רבין נתן את ברכתו המסויגת להתחדש שות מפא"י, בהבינו כי הגיבוי היחיד, אותו יוכל לקבל בעתיד בתוך מיפלגתו, יבוא רק ממפא"י. אולם התנגדות חריפה נשמעה מצידו של שר־העבודה משה ברעם, וחריפה פחות מצידו של שר־התעשייה, אהרון ידלין, הנמקם של שני המתנגדים היה רעיוני פורמאלי: בעת שנשמעת הקריאה לביטול החטיבות בעבודה, מהווה צעד זה סטירת־

הפרס למחדל:

רבע מיליון

מתקציב הביטחון

ערב פרישתו ממישרד־הביטחון, דאג שר־הביטחון הקודם, משה דיין, לנקות את השולחן. הוא סגר עניינים, החליט חר לטות ואישר מינויים, כדי להשאיר שולחן נקי ליורשו במישרד. אחת מהחלטותיו האחרונות של משה דיין, היתה מציאת פיתרון לבעייה שהעסיקה את צה"ל ושמה היה: אלי זעירא. האלוף אלי זעירא היה ראש אמ"ן (אגף־מודיעין במטה־הכללי של צה"ל), כאשר פרצה מלחמת יום־הכיפורים. הוא כיהן בתפקיד זה שנה בדיוק לפני שפרצה המלחמה. זעירא, שהגיע לתפקיד הבכיר במטכ"ל אחרי שכינה שנתיים כניספח הצבאי של צה"ל בשגרירות ישראל בווינגטון, נחשב באותם ימים כגנרל מצליח, שמינויו כראש אמ"ן לא יהיה סוף־פסוק בקאריירה הצבאית שלו. היו אף שראו בו את אחד המועמדים לתפקיד הרמטכ"ל הבא של צה"ל, כאשר תגיע שעתו של הרמטכ"ל רבי־אלוף דויד אלעזר לפרוש מהכהונה.

המחדל המודיעיני החמור שקדם למילחמת יום־הכיפורים ניפץ את כל התחזיות. הוא הציב גם סימן־שאלה לגבי עתיד הקאריירה של האלוף זעירא. חובש הכומתה האדומה של הצני חנים, בצה"ל, דו"ח הביניים הראשון שפרסמה ועדת אגרנט באחד באפריל השנה, מצא את האלוף זעירא כאחד האחראים העיקריים למחדל המילחמה, וכאחראי הישיר להערכה המודיעינית המוט" עית, שהניח אגף המודיעין במטכ"ל בפני הרמטכ"ל והממשלה, על־פיה היתה רק, "סכירות נמוכה" שהמצרים והסורים אומנם יפתחו במלחמה.

ועדת אגרנט אף המליצה על הצעדים שיש לנקוט כלפי האלוף הקרח. קרה־מוג ובעל החזות הפרוסית. על סמך מימצאי דו"ח־הביניים בלבד, קבעה הוועדה, לא יוכל האלוף זעירא להמ" שיק לשרת בצה"ל בחילה־מודיעיני, ולכן יש להעבירו לתפקיד אחר.

קביעת הוועדה לא היתה בבהינת מהלומה רק לגבי האלוף זעירא עצמו. היא היתה כמלומה גם לגבי שר־הביטחון דאז, משה דיין, שעדיין לא חשב כי יאלץ לפרוש מתפקידו בעיקבות מימצאי הוועדה. אלי זעירא היה אחד מאנשי דיין המובהקים במטכ"ל, מאז כיהן כראש־לישכתו, בתקופה בה שימש דיין כרמטכ"ל, וקשרו קישור־ידידות עמוקים בין השניים, מאז מונה דיין לתפקיד שר־הביטחון, התקבל בצה"ל שזעירא הוא בן־טיפוחו של משה דיין.

דיין לא זנח את זעירא גם בשעותיו הקשות. במשך שבועות מיספר, אחרי שזעירא נאלץ לנטוש את תפקידו כראש אמ"ן, לא נמצא לו תפקיד אחר בצה"ל. רק אחרי פרישתו של דיין מהממשלה פורסם ברבים, כי האלוף זעירא לא יקבל תפקיד חדש בצה"ל. תחת זאת הוא יישלח ללמוד באוניברסיטת הארווארד בארצות־הברית, לתקופה של שנתיים ימים. היתה זו החלטה מוזרה מאוד, משגי טעמים. ההחלטה על יציאתו של האלוף זעירא ללימודים על חשבון צה"ל, נפלה עוד לפני שוועדת אגרנט מסרה לממשלה את דו"ח־

נרקיס

מלך הביצה

לא היה חסר תרבה כדי שהעלייה מארצות־הברית לישראל תעמוד ב־ סכנה תמורה.

הסכנה: שביחה כללית של כ־40 שליחי מחלקת־העלייה של הסוכנות היהודית ב־ רחבי ארצות־הברית וקנדה.

זה מיספר שבועות הרוחות סוערות ב־ קרב שליחי מחלקת־העלייה, המופקים על־י שכינוע יהדות צפון־אמריקה לעלות ל־ישראל, כמה מהשליחים אף התארגנו, ב־ ניסיון לשכנע את חבריהם לשלוח מכתב־י מחאה להנהלת ההסתדרות הציונית, ואם זה לא יעזור — אפילו לנקוט בצעדים חרי־ פים יותר, כמו שביחת־האטה או התפטרות מהתפקיד. רק משום שלא הצליחו לשכנע את כל השליחים להתלכד לפעולה משותפת, נמנעו צעדים דראסטיים שהיו עלולים לג־ רום לשערורייה. אבל הסערה טרם שככה.

קיצצם של סוכני־העלייה בארצות־הברית יצא על המנכ"ל של מחלקתם, אלוף (מיל.) עוזי נרקיס (50). נרקיס, המתחרה עד עצם היום הזה עם רבי־אלוף מוטה גור על התואר, "כובש ירושלים", עשה לפני שבועות אחדים מעשה שקומם נגדו את מרבית שליחי מחלקת־העלייה. הוא מינה, על דעת עצמו, רכז חדש בצפון־אמריקה. איש אינו חולק על זכותו של מנכ"ל מחלקת־העלייה למנות את רכז שליחי העלייה. מינוי זה הוא בתוקף סמכותו, אולם האיש בה בחר עוזי נרקיס לתפקיד זה, והצורה בה מינה אותו, הם שכימעט הולידו משבר בסוכנות היהודית.

לפני יותר משנתיים מינה עוזי נרקיס לתפקיד רכז השליחים את אלוף־מישנה ירוחם אמיתי, שהושאל לתפקיד זה מצה"ל. כאשר הגיע זמנו של אמיתי לסיים את תקופת כהונתו ולחזור לארץ, היה ברור כי נרקיס יבחר, כירשיו, מועמד בדרגה דומה. אבל עוזי נרקיס לא גילה לשליחים בארצות־הברית את מי הוא עומד למנות כרכום. גם כשביקש בארצות־הברית, במיט־ גרת סיבובי העולם שהוא עורך מאז מינוי לתפקיד זה, ונפגש שם עם השליחים, שמר את המינוי הצפוי בסוד.

רק דקות מיספר לפני שעזב את ארצות־ הברית הודיע נרקיס, בטלפון, על מי נפלה בחירתו: על יהושע ("שוקה") ידלין, כאשר נודעה הבחירה לשליחים, היכה אותם הדבר בהלם. עצם המינוי היה בניגוד לכל ה־ מקובל עד כה. שוקה ידלין היה אחד ה־ שליחים מהשורה, שימש במשך אחד ה־ השנים האחרונות כשליח ברובע קווינס בניו־יורק, על מידת הצלחתו בתפקיד יש

אלוף אלי זעירא
פיוצו זעיר

הביניים השני שלה, העוסק גם הוא, בהרחבה, בניחות המחדל המודיעיני, ובהוצאת מסקנות לגבי אחריותו של זעירא למחדל המודיעיני.

צה"ל אינו מעניק לימודים בחו"ל על חשבוננו, אלא לקצינים שהוא מעוניין בקידומם. איזה תפקיד בכיר יוכל זעירא למלא, בתום לימודיו בעוד שנתיים, בצה"ל, אחרי ב־י קורת כה קטלנית מצד ועדת אגרנט?

זעירא בן ה־47, הוא קצין בסוף הקאריירה הצבאית שלו. אינו סיבה יש לצה"ל להשקיע בחייל, יהיו יסוריו האישיים כאשר יהיו, העומד על סף פרישתו מצה"ל? אולם יש גם היבט נוסף לבעייה. זהו ההיבט הכספי. אפשר להבין את דיין, שרצה להעניק לנאמנו פיצוי־ימה על עוגמת הנפש שנגרמה לו, ולאפשר לו לסיים את הקאריירה הצבאית שלו בכבוד. אולם שליחתו של אלי זעירא ללימודים בארצות־ הברית אינה עניין של מה־בכך. היא תעלה למדינה סכום של כרבע מיליון ל"י מתקציב־הביטחון, שיהיו דרושים לאחזקת האלוף זעירא ומישפחתו בארה"ב ולמימון לימודיו במשך שנתיים. בתקופה בה בולע תקציב־הביטחון את כל משאבי המדינה והעם היהודי, בימים בהם מטילים על כל אורחי המדינה מיסים נוספים, כדי לממן את תקציב־הביטחון, רבע מיליון לירות אינו סכום ההולך ברגל. זהו החלק ה־25, למשל, מהתקציב שקבעה הממשלה השבוע למימון כל צרכי המישר־האזרחי ברחבי הארץ. להשקיע סכום כזה בקצין העומד על־סף הפרישה, זה יותר מביזבז, זוהי חוצפה.

לחי לרעיון המיפלגה המאוחדת. אולם ברור כי לכל אחד מהם היה מניע פרטי משלו להתנגדותו לשיקום הריסות מפא"י. ברעם, אשר מינויו כשר היה התגשמות היותו אחיו של שר־החינוך הנוכחי, אהרון ידלין. שוקה הוא גם קרוב־מישפחה של עוזי נרקיס עצמו. עוזי נרקיס ואהרון ידלין הם גיסים. שניהם נשואים לבנותיו של אחד מראשי מפא"י לשעבר, דויד הכהן. שוקה ידלין הוא אחייגיסו של עוזי נרקיס.

הצורה בה מינה נרקיס את קרוב־מיש־ פחתו למישרה הבכירה, העניק לו שלוש שנות שהות נוספות מחוץ לגבולות ה־י מדינה, העידה שמצופו אינו נקי במינוי זה. גם כשהתבקש להיפגש עם כתב העולם הזה, שביקש לשמוע מפיו על נימוקיו ל־י בחירה שעוררה סערה, דחה נרקיס את ההצעה. הנימוק שניתן: "נרקיס אינו אוהב את העולם הזה." ודאי יש לו סיבות טר־ בות לכך.

בסופו של דבר שככה הסערה, אחרי שניסונו של נציג הליכוד בהנהלת הסוכ־ נות, אריה דולצ'ין, לעורר את הפרשה ב־ ועדת השליחים של הסוכנות, נכשל ה־י שליחים, רובם־ככולם כאלה שהתנדבו ב־י יוזמתם לתפקיד כדי לזכות בשלוש שנות חופשה מחוץ לגבולות המדינה. * הגיעו למסקנה שלא כדאי להם לקלקל את יחסיהם עם האיש שבידו להפסיק את שליחותם ולהחזירם לארץ.

בתקופה מסוימת היו כ־40% מהשליחים בארצות־הברית עורכי־דין, וכ־30% מהם עיתונאים.

מנהיג־עלייה נרקיס
מישפחה גדולה

חילוקי־דעות. בעוד שאחדים מהשליחים סבורים כי הוא השליח המצטיין ביותר בארצות־הברית, יש אחרים החולקים על הערכה זו. בבחירתו כרכז השליחים, שבר עוזי נרקיס כמה מוסכמות: שאין בוחרים את רכז השליחים מקרב השליחים, ושאין ממנים שליח לתקופת־כהונה נוספת אחרי שהשלים שלוש שנות שליחות, כדי שה־ שליחות לא תהפוך לירידה מהארץ.

אבל לא רק העיקרון שנשבר הוא זה שעורר את זעם השליחים. בכך היה